

Wereldburgerschap als katalysator voor duurzaamheid

Het Collectief Wereldburgerschapsonderwijs is een netwerk van verschillende organisaties die bezig zijn met onder andere duurzaamheid, inclusie en diversiteit. Wat kunnen scholen van het collectief verwachten? Miguel Heilbron is voorzitter, Nienke Martinus is domeintrekker Onderwijs bij het Collectief Natuurinclusief.

Tekst
Martijn de Graaff

Heilbron: “Het Collectief Wereldburgerschapsonderwijs komt voort uit het Collectief Natuurinclusief, een initiatief waarin bedrijven, maatschappelijke organisaties, scholen en (lokale) overheden samenwerken om de ontwikkeling naar een natuurinclusieve samenleving te versterken en te versnellen. Ik werk al jaren met scholen en schoolbesturen door het hele land aan het integreren van wereldburgerschap in hun onderwijsaanpak. Het is fantastisch dat we nu met een groot aantal organisaties samenkomen om deze beweging verder te brengen.”

Waarin verschilt wereldburgerschap van burgerschapsonderwijs?

Heilbron: “Je zou wereldburgerschap kunnen definiëren als actief onderdeel uitmaken van je eigen omgeving, de hele samenleving en van de wereld, met respect voor gelijkwaardigheid, verbindingen en gedeelde verantwoordelijkheden. Dat overlapt natuurlijk voor een groot deel met burgerschapsonderwijs.”

Je kunt wereldburgerschap ook zien als onderwijs in duurzaamheid in brede zin. Voor ons gaat het daarbij niet alleen om ecologische duurzaamheid: hoe gaan we met de aarde en de natuur om. Maar ook over zaken als sociale gelijkwaardigheid en mensenrechten. Door hier met leerlingen over te praten, bied je hen handvatten om niet alleen kritisch te denken, maar ook om verantwoordelijkheid te nemen voor de toekomst van de planeet, de samenleving en de wereld.”

Martinus: “Inderdaad. Bij burgerschap ligt de focus op de menselijke relatie. Bij wereldburgerschap is er ook aandacht voor de collectieve verantwoordelijkheid die we hebben voor de aarde, de menselijke en niet-menselijke natuur.

Vanuit het collectief zien we wereldburgerschap als een kans om natuurinclusieve principes en duurzame ontwikkeling te integreren in het

Miguel Heilbron

We kunnen echt stappen zetten om duurzaamheid en collectieve verantwoordelijkheid breder en dieper te verankeren in het onderwijs

onderwijs. De conceptkerndoelen burgerschap bieden scholen ruimte om duurzaamheid structureel een plek te geven in het curriculum.”

Wat is jullie persoonlijke motivatie om dit te doen?

Martinus: “Als moeder van twee kleine kinderen zie ik dagelijks hoe kinderen zich op een natuurlijke en intuïtieve manier verhouden tot de wereld en de natuur. Helaas zijn veel mensen de verbinding verloren. Ik voel een sterke persoonlijke motivatie om leerlingen te kunnen inspireren zich weer verbonden te voelen met de natuur en door die verbinding verantwoordelijkheidsgevoel te ontwikkelen voor de aarde.”

Heilbron: “Die drive is erg herkenbaar. Ik ben van origine ontwikkelingseconoom en heb veel gewerkt aan projecten in verschillende delen van de wereld. Aan duurzaamheid, meerstemmigheid en wereldburgerschap. Op de school van mijn eigen kinderen raakte ik in gesprek over het integreren van wereldburgerschap in het onderwijs.”

Welke organisaties maken onderdeel uit van dit collectief?

Heilbron: “De partners zijn onder andere Leren voor Morgen, UNESCO Nederland, Nuffic, Eco-Schools Nederland, SDG Nederland, Stichting Wereldburger, LAKS, Teachers for Climate, Global Exploration, Fawaka en Wereldburgerschap.Community.”

Met het Collectief Wereldburgerschapsonderwijs kunnen we echt stappen zetten om duurzaamheid en collectieve verantwoordelijkheid breder en dieper te verankeren in het onderwijs. In Nederland zijn heel veel verschillende organisaties die aan dit thema werken. Met het collectief willen we de krachten bundelen om samen meer impact te maken.”

Martinus: “Iedere organisatie neemt zijn eigen kennis en ervaring mee. Leren voor Morgen bijvoorbeeld werkt met de ‘Whole School Approach’, een aanpak waarbij duurzaamheid in alle aspecten van de school wordt geïntegreerd. UNESCO biedt via haar Wikiwijs-platform kant-en-klare lesmaterialen aan, terwijl Nuffic zorgt dat scholen netwerken voor wereldburgerschap kunnen ontwikkelen. Stichting Wereldburger heeft het project ‘Wereldburgers voor de klas’, een opleidingsprogramma om hoogopgeleide en bevoegde statushouders, kennismigranten en zij-instromers de kans te geven bij te dragen aan het onderwijs. En zo is er nog veel meer.”

Wat willen jullie bereiken met dit collectief?

Heilbron: “Zoals we al zeiden, streven we na dat wereldburgerschap een integraal onderdeel wordt van het onderwijs. Als collectief werken we samen met scholen aan deze ambitie. Stap 1 is inzicht geven hoe scholen invulling kunnen geven aan wereldburgerschap en hoe de organisaties hierin kunnen ondersteunen. Stap 2 is dat we verbinding willen maken tussen de diverse organisaties met heel veel

Nienke Martinus

Ik voel een sterke persoonlijke motivatie om leerlingen te inspireren zich weer verbonden te voelen met de natuur

verschillend materiaal en aanbod, zodat scholen de verschillende kennis en middelen in samenhang kunnen gebruiken. Daarom werken we momenteel onder andere aan een platform waar je als school makkelijk van alles rondom wereldburgerschapsonderwijs kunt vinden.”

Tot slot, wat zouden jullie willen meegeven aan scholen die nu willen beginnen met wereldburgerschapsonderwijs?

Heilbron: “Begin klein, denk groot. Het kan beginnen met het integreren van kleine thema’s die een breder wereldperspectief bieden. Het is een proces van leren en aanpassen.”

Martinus: “En vooral: gebruik wat er al is. De organisaties binnen het Collectief Wereldburgerschapsonderwijs willen heel graag hun kennis delen en ervaringen uitwisselen, om daarmee samen met scholen te werken aan een duurzamere en meer rechtvaardige toekomst voor onze kinderen.”